

СОЗДАВАЊЕТО

Во IX век немало Словени во Солун, па Константин не можел од нив да го научи јазикот!

Дали јазикот на античките Македонци бил сличен со јазикот на Словените?

Пишува:
Александар ДОНСКИ

Наспроти сите досега изнесени податоци, предлагам хипотетички да претпоставиме дека (наспроти историските податоци), Марија сепак била некаква неписмена селанка со прекудунавско словенско етничко потекло. Да видиме какви биле историските собитиа во времето на нејзиното евентуално мажење со угледниот солунчанин Лав? За да го разгледаме ова, предлагам прво да го утврдиме приближното време на нивниот брак. Се знае дека Константин бил нивно седмо дете; дека бил најмал по возраст, и се родил во 827 година. Да претпоставиме дека на секоја една ипол, две или три години биле родени претходните шест деца на Лав. По оваа логика произлегува дека таткото на Светите браќа се оженил со Марија во годините од втората деценија на IX век. И најмалото познавање на историјата на настаните од втората деценија на IX век, ни зборува дека нема речиси никаква логика неговата жена, како прекудунавска Словенка, да се омажила за него во овој период. Имено, од 811 до 814 година беснеела војна и големо непријателство меѓу Византија и Бугарија, на чие чело тогаш бил ханот Крум. Прекудунавските (Македонски) Словени во оваа војна, поради сопствени интереси, нагласивме дека војувале на страната на Бугарија, што значи дека војувале против Византија т.е.

против Солун! Веќе во 821 година, било кренато востанието на Тома Словенинот, во кое повторно Македонските Словени се бореле против Византија. Ова практично значи дека во времето кога приближно се оженил таткото на Светите браќа, не само што не постоело никакво сожителство меѓу прекудунавските Словени и потомците на античките Македонци (особено солунчаните како лојални граѓани на Византија), туку во тие години имало и постојани воени судири меѓу нив! Навистина тогаш е нејасно како можел Лав (како висок и угледен византиски запovedник, а згора на сè и христијанин!), во екот на овие војни да се ожени токму со селанка - припадничка на народот против кој имал задача да војува? Подоцна имало вакви мешани браќови, но тоа се случувало откако Словените се христијанизирале и откако се намалило нивно непријателство кон Византија.

Да заклучиме дека претпоставката, според која Константин од својата мајка го научил туѓиот словенски јазик, нема речиси никаква основа, најмногу поради тоа што таа не била никаква прекудунавска Словенка, што всушност јасно е опишано и во "Панонските легенди".

ВО СОЛУН НЕМАЛО СЛОВЕНИ

Третата претпоставка, според која, Константин го знаел туѓиот словенски јазик е уште поневеверојатна. Според оваа претпоставка, во градот Солун наводно живеела бројна словенска популација, па од

нив Константин го научил словенскиот јазик. За тоа дека во Солун не живееле никакви прекудунавски Словени (освен можеби ретки поединци) претходно наведовме повеќе докази и автентични сведоштва. Нема никаква логика прекудунавските Словени масовно да се населувале во Солун во првата половина на IX век, а истовремено тие надвор од Солун да кревале востание против нив т.е. против сопствените сонародници внатре во градот (!?). Но, дури и хипотетички да претпоставиме дека во градот Солун (наспроти историските податоци), сепак имало населено поголема група Словени (кои сепак би биле малцинство во овој град - во спротивно Солун одамна би ја изгубил византиската власт), повторно се поставува прашањето: кога Константин успеал да го научи нивниот јазик, ако се знае дека тој уште како млад заминал за Цариград? Така ли лесно се учи туѓ јазик, кој згора на тоа бил и јазик на малцинство? Ајде да се префрлиме во нашево време. Колкумина денешни етнички Македонци го знаат јазикот на нашите почитувани соседи: Роми, Власи или Турци? Сигурно дека се работи за незначителен број поединци, иако со векови живееме заедно со овие наши соседи!

И што сега? Видовме дека не постоеле никакви услови Константин да го научил туѓиот словенски јазик во толкава мера за да може да создаде азбука за него, или за да може подоцна, за толку кратко време, да преведе голем број книги на словенски. Во спротивно, произлегува дека Константин експресно го научил туѓиот словенски јазик и тоа: или од непријателите кои војувале против неговиот град (и тоа во времето кога бил дете), или додека накратко престојувал во Брегалничката мисија, што во

двата случаја нема никаква логика. Но, сепак Константин ја создал оваа азбука и ги превел книгите на словенски! Па, како го сторил тоа, доколку не го знаел јазикот на прекудунавските Словени? И како можел подоцна толку брзо да преведе поголем број книги од грчки на словенски?

Дали одговорот на оваа дилема можеби лежи во смелата претпоставка дека јазикот на античките Македонци и навистина бил сличен со јазикот на прекудунавските Словени, доколку се земе предвид теоријата за нивно то заедничко балканско-пелазгиско етничко потекло? Само во таков случај на Константин не би му било тешко да се прилагоди на јазикот на Словените надвор од сицилиите на Солун, јазик кој бил сличен со неговиот говорен античко-македонски јазик. Да не ја испуштиме од

НА ГЛАГОЛИЦАТА

брата ти игуменот Методија, оди! Зашто вие сте солунчани, а сите солунчани зборуваат чисто словенски" (цитат од "Панонски легенди").

Во врска со оваа изјава, веднаш паѓаат в очи зборовите на царот, според кои: сите солунчани зборуваат чисто словенски. Од каде сега жителите на градот Солун зборувале чисто словенски, кога видовме дека тие, главно, биле потомци на античките Македонци? Но, некој можеби оправдано ќе забележи дека под терминот солунчани царот ги имал предвид не само жителите на градот Солун, туку сите жители на Солунската тема (византиска административна област, з.м.), каде и навистина добар дел од населението биле прекудунавски Словени, кои и навистина зборувале чисто словенски. Да го прифатиме и ова толкување. Сепак, останува фактот дека во Солунската тема, покрај прекудунавските Словени имало и огромен број потомци на античките Македонци (жителите на градот Солун, но и на други места во оваа тема). Се знае и дека темата Солун била многу помала во однос на некои други византиски балкански теми, што значи дека главното население во неа биле токму жителите на градот Солун т.е. потомците на античките Македонци. Значи, повторно произлегува дека византискиот цар и за античките Македонци (како жители на градот и темата Солун) изјавил дека зборувале чисто словенски!

СЛИЧНОСТИ ВО ЈАЗИКОТ

Но, доколку обичните солунчани и прекудунавските Словени зборувале сличен јазик, зошто тогаш Константин Филозоф му рекол на византискиот цар: "...**Ќе одам таму на драго срце, само ако има-**

†	Ɔ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɔ	Ɱ	Ɱ
a	b	v	g	d	s	z	dz
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
z	i	i	ǰ	k	l	m	n
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
o	p	r	s	t	u	f	x(kh)
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
o	ts	č	š	ž	w,ə	i	y
Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ	Ɱ
æ,c	yu	ē	yē	ō	yō	f	i,v

ат букви за својот јазик" (мислејќи на јазикот на моравските Словени)? Сигурно дека теоријата за сличноста меѓу античко-македонскиот народен јазик и старословенскиот треба да одговори на уште многу прашања, но нема ништо чудно во изјавата на Константин, во која за моравските Словени вели дека имале свој јазик, затоа што уште тогаш биле забележани разлики меѓу јазиците на разните словенски народи, иако основата си останала иста. Од друга страна, идните настани покажале дека Константин, сепак релативно брзо создал ваква азбука! И не само тоа. По пристигнувањето во Моравија тој за многу кратко време ја превел целата црковна богослужба на словенски јазик и ги научил своите ученици да ги служат сите црковни служби. Како можел да го стори сè ова толку брзо?

Но, доколку прекудунавските Словени и солунчаните имале исто дамнешно етничко потекло, зошто тогаш војувале меѓу себе? И зошто солунчаните не ги пречекале прекудунавските Словени како свои браќа? Мислам дека нема некоја поцврста основа

поставувањето вакво прашање. Постојат бројни примери во историјата кога меѓусебно војувале народи со исто дамнешно етничко потекло и сличен јазик (но, со различна култура). Значи дамнешното заедничко етничко потекло меѓу два народа не е никаква пречка да не дојде до војна меѓу нив. Напротив, главни причини за ваквите војни се разликите во религијата и културата (кои настанале како резултат на вековната одвоеност), потоа неизбежните економски интереси и сл.

Во контекст на ова ќе го спомнеме и испраќањето на Методија како управник на една словенска област, каде тој, покрај другото, требало да ги научи обичаите на Словените. И овде нема ништо чудно. И денес има бројни народи со заедничко етничко потекло, кои имаат различни обичаи, култура и сл. како резултат на вековната одвоеност.

Конечно, постојат и други сличности меѓу словенската (венетската) и античко-македонската култура, кои ќе ги оставиме за некоја следна прилика.

предвид и исклучително значајната изјава на византискиот цар Михаил Трети, чие толкување не беше сосема убедливо образложено од страна на приврзаниците на теоријата за заткарпатското потекло на Словените. Имено, добро е познато дека Моравската мисија била реализирана откако моравскиот кнез Ростислав упатил молба до Византија да им испрати духовна помош на Словените од Моравија во рамките на заедничкиот византиско-моравски сојуз во нивната војна против Германија и Бугарија. Византискиот цар Михаил Трети го повикал Константин и му се обратил со зборовите, на кои предлагам да обрнеме поголемо внимание:
"Ги слушаш ли Филозофовие зборови? Никој друг освен тебе не може да го сврши тоа. Еве ти многу дарови и, кога ќе го земеш

МАКЕДОНСКО СОНЦЕ

МАКЕДОНСКО СОНЦЕ